PHP (Personal Home Page -> PHP: Hypertext Preprocessor). В останньому випадку ми маємо справу із рекурсивним анахронімом. Загальна кількість бакронімів в комп‘ютерному лексиконі є вкрай незначною і складає менше 1%.

***RAID (Redundant Array of Independent Disks** (originally and more informally "...**Inexpensive Disks**") is a technology that employs the simultaneous use of two or more hard disk drives to achieve greater levels of performance, reliability, and/or larger data volume sizes (Wikipedia, 2008).*

*"DVD" was originally used as an initialism for the unofficial term "**digital videodisk**". It was reported in 1995, at the time of the specification finalization, that the letters officially stood for "**digital versatile disc**" (due to non-video applications) (Wikipedia, 2008).*

Таким чином, ми поділяємо всі скорочення на акроніми, абревіатури, та скорочення словосполучень (еліптичні скорочення). Ці одиниці можна додатково розділити на скорочення термінологічного та жаргонного походження, співвідношення яких складає 55% до 45%. В комп‘ютерному лексиконі зафіксована також незначна кількість «бакронімів» чи «зворотніх акронімів» - слів, що тлумачаться як акроніми або абревіатури, що первинно мали іншу розшифровку. Еліптичні скорочення комп‘ютерного лексикону відрізняються значно меншою активністю порівняно до видів скорочень, що ми пов‘язуємо із схильністю користувачів до створення нових «комп‘ютерно маркованих» мовних одиниць замість семантичної конденсації вже існуючих словосполучень.

Література

Бєлозьоров М. В. Англійські лексичні та фразеологічні новотвори у сфері економіки: структурний, семантичний і соціофункціональний аспекти: дис…канд. філол. наук: 10.02.04 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2003 – 253 с. *Бондаренко В.О.* Фонетична структура складних слів сучасної англійської мови (експериментально-фонетичне дослідження): Автореф. дис…канд.філол.наук: 10.02.04 / Київ.нац. ун-т ім.Т.Шевченка. – К., 2001. – 20 с. *Зацний Ю.А.* Розвиток словникового складу сучасної англійської мови в 80-ті – 90-ті роки XX століття: Дис... д-ра філол. наук: 10.02.04. – К., 1999. 409 с. *Клименко О.Л.* Поповнення словникового складу англійської мови з не літературних підсистем: Дис…канд..філол.наук:10.02.04. – Запоріжжя, 1999. – 192 с. *Левицький А.Е.* Функціональний підхід до аналізу системи номінативних одиниць сучасної англійської мови // Вісник Харківського державного університету. Іноземна філологія на межі тисячоліть. – 2000. – №471. – с.137-143. *Махачашвілі Р.К.* Лінгвофілософські параметри інновацій англійської мови в техносфері сучасного буття: Монографія. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2008. – 204 с. *Прищепа В.Є., Новак Л.М.* Рівнева та міжрівнева компресія в сучасній німецькій мові // Вісник Житомирського держ. пед. ун-ту. – 2003. – №11. – С. 190-193. *Чумак Л.М.* Різновиди лексико-семантичного еліпса в сучасній англійській мові // Вісник Харківського національного університету. – 2000. – №500. – С.247-249.

ШКОЛЬНИКОВА О.
(Донецький нац. тех. ун-т)
ШУМСЬКИХ І.А.
(Макіївський економіко-гуманітарний ін-т)
МИТРОФАНЕНКО Л.М.
(Північнокавказький тех. ун-т)

НАЗВИ ОСІБ В СВІТІ ЕЛЕКТРОННОГО СПІЛКУВАННЯ

Світ електронного спілкування, як специфічний об’єкт спеціального наукового дослідження, має недовгу і водночас дуже яскраву історію. Як приклад, можна назвати наступних представників даного напрямку: Н. Луман, М. Кастельс, М.

Маклюен, Дж. Семпсі, А. Тюрен, Ю. Хабермас та багато інших сучасних дослідників. В їх працях соціум представлений як світ спілкування, в якому нові інформаційні засоби стають одним з найважливіших інструментів орієнтування людини в світі та взаємодія людей одне з одним. При цьому нове комунікативне середовище, яке з'являється у нас на очах (в першу чергу, у Всесвітній комп'ютерній мережі) накладає на минулі види спілкування свій неповторний відбиток. Також вважаємо необхідним згадати роботу Девіда Крістала "Language and the Internet", який виділяє основні жанри електронної комунікації, в яких здійснюється спілкування Інтернет-користувачів, і називає їх при цьому «ситуаціями використання Інтернету» [Crystal 2001].

Серед науковців слід також відзначити такі імена, як: В. Беккер, М. Освальд, Е. Рейд, Ф. Хеміт, М. Б. Ігнатьєв, Л.Ф. Компанцева, М.В. Розін та інші. Лінгвісти вивчають побудову імен у чатах, віртуальних іграх та електронних конференціях. Так, у роботах Т.М. Захарової досліджено вплив на імена віку аудиторії, типу чата та комунікативної мети, що стоїть перед його учасниками на прикладі німецькомовних чатів. У своїх працях Л.Ф.Компанцева звертає увагу на гендерний аспект назв осіб у російськомовному Інтернеті. Є.Г.Соколинська розглядає назви осіб в електронному спілкуванні як компонент дискурсу та засіб конструювання віртуальної ідентичності. Дослідження Г.В.Ходоренко спрямоване на системний лінгвістичний опис структурних та семантичних особливостей російськомовних назв осіб в Інтернет-комунікації. У роботі М. Яффе підкреслено роль цих слів у зменшенні гендерних розбіжностей в світі електронного спілкування.

Отже, з цієї точки зору можна вважати особливо важливим значення найменування, «ніка» (nickname) користувача Інтернет. «Nickname» ми розуміємо як ім'я, яке людина обирає собі для спілкування у мережі Інтернет. Nicknames – промовисті іменування, кожне з яких зберігає внутрішню форму, а, отже, її первісну мотивацію. Майже кожний nickname виражає погляд того, хто називає, на світ речей, характеризує його життєву позицію, специфіку мислення людей. Nicknames – це значний сектор антропонімічного простору, який за кількістю іменувань відстає хіба що від прізвищ.

Наскільки нам відомо, англомовні назви осіб в світі електронного спілкування ще не були об'єктом спеціального дослідження, ще немає комплексного лінгвістичного опису власних назв, що й зумовило вибір теми нашого дослідження.

Актуальність даного дослідження підкреслюється частотою використання nicknames (назв осіб в Інтернет-спілкуванні) не тільки в літературі та публіцистиці, але й при повсякденному спілкуванні, зокрема електронному, недостатньою вивченістю проблеми, відсутністю комплексного дослідження структурних та семантичних особливостей назв осіб користувачів мережі Інтернет.

Об'єктом дослідження є nicknames (назви осіб) користувачів Інтернету у сучасній англійській мові. ***Предметом*** дослідження є особливості nicknames (назв осіб) користувачів Інтернету з точки зору соціальної та фізичної характеристики людини у матеріалі, що досліджується.

Мета дослідження полягає в аналізі та узагальненні питань щодо визначення та класифікації nicknames (назв осіб) користувачів Інтернету, їх структурних та семантичних характеристик, а також порівняння цих даних з російськомовним та україномовним матеріалом.

Відповідно до мети ставляться такі ***завдання***: 1. узагальнити інформацію щодо основних термінів дослідження; 2. класифікувати джерела виникнення nicknames (назв осіб) користувачів Інтернету ; 3. окреслити основні тенденції у словотворенні цих назв.

Матеріалом дослідження стали англомовні, україномовні та російськомовні назви осіб, які представлені у спеціалізованій літературі та мережі Інтернет. Об'єм матеріалу, що досліджується, складає близько 300 прикладів на трьох мовах.

Методологія та ***методика*** дослідження: теоретичною та методичною основою розв'язання поставлених завдань слугували праці вітчизняних та зарубіжних лінгвістів. У роботі використано методи системного та порівняльного аналізу.

Перш за все, слід розглянути відповідності між англомовним поняттям «nickname» та тими, які прийнято вживати вітчизняними дослідниками. В англійській мові існує два слова, які вживаються синонімічно – nickname та sobriquet. Наведемо декілька дефініцій даних понять.

"Nickname – name given in addition to or altered from or used instead of the real name" [Hornby 1982, c.64]; "sobriquet – nickname" [Hornby 1982, c.314].

"Nickname – a name used informally instead of a person's own name, usually a short form of the actual name or a name connected with one's character or history. Nicknames are often given at schools to annoy or upset other children, and many last into adult life" [LDELC 2005, c.918]; "sobriquet – an unofficial name or title, nickname" [LDELC 2005, c.1283].

"A nickname is a familiar or humorous, sometimes derogatory, name given to a specific person, place, or thing instead of or as well as the proper name. It commonly reflects some key aspect of an individual's physical appearance, personality, or achievement" [Delahunty 2003, c.VII].

"Nickname, from eke-name "an additional name", is an elastic term which is used for a name or description which is added to or substituted for the proper name of a person. It doesn't include pet-names or diminutives of personal names and is applicable equally to those descriptions which refer only to a particular person and to those which have become family names" [Reaney 1967, c.218].

На відміну від англійської в українській та російській мовах дане поняття має два визначення – «прозвище» та «псевдонім». З метою уточнити об'єкт дослідження слід розмежувати ці дефініції. Словники пропонують наступні визначення.

В тлумачному словнику С.І. Ожегова «Прозвище – это название, даваемое человеку по какой-нибудь его характерной черте, свойству» [Ожегов, Шведова 2001, с.610].

Наведемо ще декілька дефініцій даного поняття, які запропоновані в інших джерелах. «Прізвисько – найменування, яке іноді дається людині (крім справжнього прізвища та імені) і вказує на яку-небудь рису її характеру, зовнішності. Діяльності, звичок.//*рідко*. Конспіративна кличка або псевдонім [Великий тлумачний словник СУМ 2002, с. 987].

Що стосується псевдонімів, то вони визначаються наступним чином:

"Pseudonym – name taken, especially by an author, instead of his real name" [Hornby A.S. 1982, c.170].

«Псевдоним – вымышленное имя писателя, артиста, политического деятеля» [Ожегов, Шведова 2001, с.630].

«Псевдоним – условное имя автора или артиста, которое заменяет его настоящее имя или фамилию» [СЭС 1980, с.1089].

Відмінна риса псевдоніма – це те, що джерелом його появи є сам носій, на відміну від прізвиська, яке дає людині його оточення. Прізвисько виникає спонтанно, на основі якогось жесту, емоції, характерної риси або обставини. Особливо яскраві варіанти надовго зберігаються за його одержувачем, не дивлячись на відношення останнього до свого прізвиська. В деяких випадках є можливість дослідити походження форми прізвиська або псевдоніма, хоча його дійсне значення приховане. Відсутність контексту заважає визначити справжнє, дійсне значення прізвиська чи

псевдоніма. Походження багатьох псевдонімів пов'язане з обставинами життя авторів, є особливостями їх вступу на літературне поприще, є назвами їх рідних місць, є іменами близьких їм людей.

Поняття «псевдонім» займає в лінгвістиці особливе місце, виходячи з його ономастичної та функціональної специфіки. Тому ця категорія лексики існує у всіх відомих нам світових мовах. Розмитість меж між різними групами цих понять, експресивно емоційна забарвленість окремих одиниць обумовлює якісну різницю між псевдонімом та власним ім'ям. Кожна окрема група «псевдонімічної» лексики має свою, тільки їй властиву, функціональну, семантичну та стилістичну специфіку, і передбачає окреме її вивчення. Кожна група псевдонімів відрізняється від іншої за різними категоріями.

Якщо ми класифікуємо будь-які поняття, ми повинні чітко виявити їх значення. Псевдоніми ж мають значення, які можуть бути (при всій своїй відкритості та прозорості) прямо протилежними своєму первісному визначенню. Вони можуть навіть нести в собі будь-який особливий, несподіваний зміст.

В 1690р. Адріан Байе надрукував в Парижі трактат «Авторы, укрывавшиеся под чужими, заимствованными, ложными, зашифрованными, нарочито измененными, вывороченными или переведенными на другой язык фамилиями» і детально описав як причини, з-за котрих письменники заміняли свої імена іншими, так і способи, за допомогою яких ця заміна здійснювалась. Серед причин Байе в першу чергу називає острах впасти в немилість у могутніх та впливових осіб та нажити неприємностей, потім – побоювання, що книга не буде мати успіху, а також любов до античності, яка штовхала до заміни свого імені грецьким або римським, бажання приховати низьке походження автора і т.д.

З книги Байе видно, що вже у 17 ст. звичай замінювати своє ім'я та прізвище іншими був широко розповсюджений як серед професійних літераторів, так і серед дилетантів. Байе перелічує понад два десятки способів такої заміни: використання чужого імені (іноді за плату), імен родичів, слуг, учнів, персонажів книг; скорочення справжніх імені та прізвища, заміна їх за допомогою синоніма або антитези; переклад їх на іншу мову; зашифровування їх за допомогою анаграми, акростиха, ребуса; заміна справжнього імені та прізвища ініціалами або кінцевими літерами і т.д. Таким чином, в книзі Байе була зроблена перша спроба класифікації псевдонімів (хоча це слово він не вживає, воно з'явилося пізніше) [Михайлов 2004].

Сучасний англійський словник псевдонімів (Кеннеді) складається близько з 60 тисяч назв. Російські літературознавці та бібліографи також приділяли цьому питанню багато уваги. У 1874р. Г. Геннаді створив «Список русских анонимных книг с именами их авторов и переводчиков». В «Библиографическом словаре русских писательниц» Н. Голіцина (1865-1889) вказані також їх анонімні твори та ті, що з'явилися під псевдонімами. Існує словник українських письменників А.Дея. Однак із всіх цих словників можна дізнатися лише про те, хто стоїть за тим чи іншим псевдонімом, або які псевдоніми використав той чи інший автор. Між тим великий інтерес являють і походження псевдонімів, їх змістовне визначення (особливо іншомовних), способи їх утворення та мотиви їх використання.

Англійський дослідник історії походження прізвищ П.Х. Рені виділив наступні групи "nicknames" (прізвиськ): 1) physical and external peculiarities (ті, що пов'язані з фізичними та внутрішніми особливостями); 2)mental and moral characteristics (ті, що пов'язані з розумовими та моральними характеристиками); 3) nicknames from animals, birds and fishes (прізвиська від назв тварин, птиць та риб); 4) names from oaths, street-cries and phrase-names (прізвиська від приповідок); 5)names of indecent and obscene connotations (прізвиська випадкового та незрозумілого значення) [Reaney 1967, c.218 - 295].

Таким чином, можна бачити, що імена осіб користувачів Інтернету ближче за своїм смислом до псевдонімів, ніж до прізвиськ. Для їх означення вітчизняні дослідники вживають терміни «нік, пароль, логін» та ін. Ми додержуємося точки зору Г.В.Ходоренко, яка пропонує термін «ніконім», під яким вона розуміє «вигадане ім'я, … прийняте користувачем Інтернету для організації роботи в мережі й участі в Інтернет-комунікації» [Ходоренко 2006, с.5].

З появою Інтернету відкрився другий, віртуальний всесвіт, в якому кожна людина може стати тим, ким їй заманеться. Сьогодні ми спілкуємося один з одним в електронній мережі Інтернету, пишемо листи на e-mail, розміщуємо свої анкети на різних сайтах. Для Інтернету є характерним «ефект заміщеного спілкування» (А.І.Левін), який обертається, з одного боку, незвичайною свободою спілкування, з іншого – його хаотичністю.

Важливою рисою спілкування в реальному часі є те, що більшою мірою воно здійснюється під різного роду ніконімами і заочно. Про учасника діалогу часто нічого не відомо, крім його стиля спілкування. Здійснюється повне заміщення особи людини, навіть до того, що фотографія користувача (якщо вона є), зображує не його, а друга, знайомого тощо. В результаті здійснюється спілкування двох або більшої кількості людей, які нічого не знають одне про одного і обмежені в темі та засобах обговорення цієї теми лише власними уявленнями про взаємні обмеження. Псевдонім може стати відображенням нашого минулого, теперішнього або майбутнього. На його вибір можуть вплинути наші негативні настанови, і тоді ми вибираємо ім'я, яке компенсує нашу невдоволеність собою. Наприклад, дівчина, яку батько називав «ледачі кісточки» або «діряві пальчики» може обрати собі псевдонім «Пані Досконалість». Можливо, псевдонім висловлює наші мрії та прагнення, і тоді ми обираємо ім'я, яке дозволяє сховатися від реальності, відчути себе у віртуальному всесвіті іншою людиною. Часто ніконімами стають дорогі нашому серцю імена-прізвиська, якими нас називали у дитинстві, називали і називають наші кохані – це як острівець тепла у великому як реальному, так і віртуальному всесвіті.

Нерідко образ, який створюється партнерами по спілкуванню поглинає особу користувача, починає впливати на неї. Користувачі мережі можуть не знати, хто такий John Smith, але можуть знати, хто такий «*Bonus*». При цьому, говорячи про те, що ніконім поглинає особу людини, ми повинні розуміти, що мова йде, перш за все, про емоційний ефект. Обраний ніконім примушує прийняти на себе деякі додаткові зобов'язання (тобто людина із ніконімом "*Smile*" навряд чи буде агресивною, проте від "*sir Harry Potter*" слід чекати якоїсь таємності, містики.

Вибір ніконіму зазвичай не є випадковим. Він відображає внутрішній психологічний настрій користувача, його уявлення про світ і про себе, яке відображене в короткій формулі.

Гучні, незвичайні титули, якими нагороджують себе деякі з них, є скоріше претензією на самовираження, спробою досягнути певного рівня домагань, який можливо не є доступним користувачу Інтернету у повсякденному житті. Таким чином, обраний ніконім є своєрідною ширмою, яка ховає за собою реальну людину. Можна провести аналогію з рольовими іграми, в яких роль-характер примушує людину вести себе згідно з обставинами гри і заданої характеристики персонажа.

З семантичної (змістовної) точки зору всі ніконіми можна розділити на два типи: 1) ті, що характеризують автора з того чи іншого боку і 2) ті, що не ставлять для себе таке завдання.

Щодо тенденцій у словотворенні ніконімів сьогодення, то можна виділити декілька наступних:

1. використання неологізмів, пов'язаних із розвитком техніки та економіки (англ.: *Bonus*, *Pentium*; рос.: *Скидка*);

2. використання знань іноземних мов (англ.: *Smile* (весь час посміхається); рос.: *Алекс*, *Стюф*, *Ник* та ін.);

3.використання назв продукції, яка рекламується засобами масової інформації (англ.: *Snickers, Mars, Dosia;* рос.: *Билайн, Чупа, Рыжий Ап*);

4. використання імен та прізвищ відомих людей нашої доби: письменників, спортсменів, актерів (англ.: *Eminem*; рос.: *Тарзан*, *Моисеев*, *Джеки Чан* тощо); 5. потяг до скорочення, спрощення (рос.: *Ива* (*Иващенко*), *Пава* (*Павкин*); 6. звичайні імена, із заміненими символами (рос.: *Sl@va*, *Катюх@*, *Ане4ка* тощо). Характерними рисами цих ніконімів є те, що це знайомі імена з нашого звичайного життя. Деякі літери в них замінені знаками;

7. ласкаві імена (англ.:*Kitty;* укр.: *Сонечко*; рос.: *Мурзик* тощо). Як бачимо, це може бути будь-яке слово чи ім'я, але обов'язково із пом'якшуючими суфіксами, які додають імені ласкавий, зменшувальний відтінок;

8. фан-імена (англ.: *sir Harry Potter;* рос.*: Антоха Городецький*, *Зайка Банні* тощо). Люди, які носять імена своїх героїв, намагаються стати схожими на них, людина утотожнює себе з героєм і запозичує усі його «манери» поведінки;

9. міфічні імена (англ.: *Venus*; рос.*: Цербер, Піфія* тощо). Як і в попередньому випадку, люди, обираючи собі такі «ніки», намагаються бути схожими на своїх міфічних героїв;

10. ельфійські імена (англ.: *Galadriel*, *Lorial*; рос.: *Натан* тощо).

Отже, ніконімів багато: вони виникають в дуже неоднакових середовищах, забарвлюються в надзвичайно широкому спектрі кольорів, охоплюють величезні вікові відстані. Як бачимо з прикладів, ці одиниці є своєрідним сплавом ставлення до людини, настрою, який панує в оточенні цієї людини, стосунків у цьому колективі, його загального інтелектуального рівня. Ніконіми, які з'являються і живуть у високо інтелектуальному середовищі, часто базуються на фактах світової літератури, міфології та історії й пов'язуються з певними фактами або періодами життя того, кого так назвали. Однак важливе те, що у кожному ніконімі живе частка людської подоби, нашої історії, частина нашого цілісного «Я».

Література

Великий тлумачний словник сучасної української мови/ Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с. *Горбаневский М.В.* В мире имен и названий. – М.: Знание, 1987. – 208 с. *Даль В. И.* Толковый словарь живого великорусского языка: Т. 1- 4. – М.: Русский язык, 1978. – Т.3. П., 1980. – 555 с. *Дмитриев В.Г.* Скрывшие имя свое (Из истории анонимов и псевдонимов). - «Наука», 1977. – 312 с. *Ермолович Д.И.* Имена собственные на стыке языков и культур. – М., 2001. – 210 с. *Луман Н.* Невероятность коммуникации // http://soc.pu.ru.8101/ publication /pts/luman_c.html/ *Михайлов В.А., Михайлов С.В.* Особенности развития информационно-коммуникативной среды современного общества // Сборник научных трудов "Актуальные проблемы теории коммуникации". – СПб.: Изд-во СПбГПУ, 2004. – С. 34-52 *Ожегов С.И., Шведова И.Ю.* Толковый словарь русского языка. – М., 2001. – 846с. *СЭС* – Советский энциклопедический словарь /Под ред. А.М.Прохорова. - М.: «Советская энциклопедия», 1980. – 1600 с. *Ходоренко Г.В.* Найменування осіб у російськомовній Інтернет-комунікації: структурний і семантичний аспекти/ Автореф. дис. канд. філол. наук 10.02.02. – Дніпропетр. нац. ун – т. – Д., 2006. – 18 с. *Delahunty A.* Oxford Dictionary of Nicknames. – Oxford, 2003. *Crystal D.* Language and the Internet. – Cambridge, 2001. – 178 p. *Hornby A.S.* Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English. Oxford, 1982. – V. 1 – 510 p., V. 2 – 528 p. *LDELC* – Longman Dictionary of English Language and Culture. Longman, 2005. –1283 p. *Reaney P.H.* The Origin of English Surnames. L., 1967. – P. 218 – 295.